



УДК 37.013.46

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-395-406](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-395-406)

Морозова Марина Едуардівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та менеджменту, ДЗВО «Університет менеджменту освіти», вул. Січових стрільців, 52А, м. Київ, 04053, тел.: (044) 481-38-00, <https://orcid.org/0000-0002-9193-1198>

РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Сучасна система професійної освіти швидко реагує на вимоги суспільства. Сучасний випускник закладу вищої освіти має бути компетентним, гнучким, мати низку професійно важливих якостей, у тому числі і високорозвинену мотивацію. Актуальність теми цього дослідження полягає в тому, що сучасні студенти мають слабке уявлення про свою майбутню професію, більшість із них мають і низьку навчальну мотивацію. Також існує відмінність очікувань студентів та реального змісту освітнього процесу. Проблема мотивації є важливою як для викладачів, так і для роботодавців, оскільки на сучасному ринку праці потреба у фахівцях є досить високою. У той самий час ефективність процесу залежить від рівня навчальної мотивації студентів і готовності викладачів до змін.

Мотивація, пов'язана з професійним інтересом у процесі оволодіння професією, виступає як ресурс і передумови становлення професіонала. Для студента важливими є стійкі професійні мотиви навчальної діяльності та цілком адекватні уявлення про свою майбутню професію (роботу). В цьому випадку студенти прагнуть постійного розвитку креативності, націленої на отримання нових знань та формування професійно важливих якостей. Професійні мотиви є видозміненими мотивами вибору професії, оскільки залежать від того, як сталося знайомство з професією, як організований освітній процес у конкретному закладі вищої освіти. У процесі навчання мотиваційна сфера студентів змінюється: з'являються нові мотиви, зазнають змін вже сформовані мотиви, відбувається переоцінка значення окремих мотивів, змінюється і структура мотивів.

Мотивація студентів у процесі навчання - це методи, процеси, засоби та їх ставлення до пізнавальної діяльності. Мотивами можуть бути емоції та бажання, інтереси, установки та потреби. Мотивація студентів є найбільш ефективним способом підвищення якості навчального процесу.

Ключові слова: навчальна мотивація, студент, заклад вищої освіти, мотивація, мотив, викладач.





Morozova Maryna Eduardivna Candidate of Pedagogic Sciences, associate professor at the department of economics and personnel management of the University of Educational Management, Sichovykh Striltsiv St., 52 A, Kyiv, 04053, tel.: (044) 481-38-00, <https://orcid.org/0000-0002-9193-1198>

DEVELOPMENT OF LEARNING MOTIVATION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION

Abstract. The modern system of professional education soon responds to the demands of society. A modern graduate of a higher education institution should be competent, flexible, have a number of professionally important qualities, including highly developed motivation. The relevance of the topic of this study is that modern students have a poor idea about their future profession, most of them also have low learning motivation. There is also a difference between students' expectations and the actual content of the educational process. The problem of motivation is important both for lecturers and employers, because the need for specialists in the modern labor market is quite high. At the same time the efficiency of the process depends on the level of students' learning motivation and lecturers' readiness to change.

Motivation related to professional interest in the process of mastering a profession acts as a resource and prerequisite for becoming a professional. Stable professional motives of learning activities and quite adequate ideas about their future profession (job) are important for a student. In this case students will strive for constant development of creativity aimed at obtaining new knowledge and formation of professionally important qualities. Professional motives, in fact, are modified motives for choosing a profession, as they depend on how the acquaintance with the profession occurred, how the educational process in a particular institution of higher education is organized. In the process of learning the motivational sphere of students changes: new motives appear, the already established motives change, the importance of individual motives is reevaluated, the structure of motives also changes.

Successful learning activity of a student comes from a high level of learning motivation. Motivation of students in the learning process is the methods, processes, means and their attitude to cognitive activity. Motivations can be emotions and desires, interests, settings and needs. Student motivation is the most effective way to improve the quality of the learning process.

Keywords: learning motivation, student, institution of higher education, motivation, motive, lecturer.

Постановка проблеми. Проблема формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти зумовлена зростанням потреби у фахівцях, здатних до ефективного вирішення проблем та завдань, які стоять перед суспільством на сучасному етапі. Позаяк якість майбутніх фахівців, котрі здобувають освіту у закладах вищої освіти, залежить не лише від тих умов, в яких на даний момент



перебуває студент закладу вищої освіти (ЗВО), то її слід вважати комплексною, а отже такою, що потребує ґрунтовного аналізу цілої низки соціальних, психолого-педагогічних та індивідуально-особистісних чинників.

Однак, з погляду на ситуацію з вищою освітою в Україні, коли кожен ЗВО поставлений в умови виживання, питання мобілізації усіх науково-практичних та організаційно-методичних ресурсів ЗВО стає бажаною і необхідною потребою підвищення якості освіти і як наслідок фаховості випускників. Одна з провідних ролей у цьому процесі належить психологічній науці, позаяк систематичне і науково-обґрунтоване прикладне застосування накопичених психологічних знань безсумнівно сприятиме удосконаленню професійної підготовки фахівців.

У зв'язку з цим виникає необхідність подальшого вивчення проблеми підготовки майбутніх фахівців і особливо їх мотиваційної сфери як важливого чинника процесу готовності до професійної діяльності у майбутньому.

Питання про навчальну мотивації є питанням якості освітньої діяльності. Особливо гостро питання навчальної мотивації студентів постає, по-перше, у зв'язку зі зростанням рівня вимог до фахівців, зумовленого посиленням конкуренції на ринку праці, спричиненого як кризовими явищами в економіці, так і неконструктивною політикою масової підготовки спеціалістів за окремими престижними спеціальностями і, як наслідок, значним перевищенням пропозиції таких фахівців над їх попитом. По-друге, інтерес до навчальної мотивації посилюється із введенням кредитно-трансферної системи навчання, що передбачає суттєве збільшення частки і ролі самостійної роботи студентів у їх освітній діяльності. Окрім того, структура мотивів студента, сформована за час навчання у ЗВО, стає стрижнем особистості майбутнього фахівця, що робить розвиток позитивних навчальних мотивів невід'ємною складовою виховання особистості студента.

Особливості навчальної мотивації, пов'язані зі специфікою системи міжособистісних стосунків тих, хто навчається, рідко стають предметом психологічних досліджень. Водночас, як свідчать результати аналізу наукової літератури, соціальні, психолого-педагогічні та індивідуально-особистісні чинники можуть бути важливою детермінантою навчальної мотивації студента. Це, в свою чергу, ставить перед ЗВО завдання професійного супроводу процесу формування відповідної мотивації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як засвідчує аналіз наукової літератури, мотиваційна регуляція діяльності була предметом вивчення А. Маслоу, А. Шопенгауер, Д. Аткинсон, М. Туган-Барановський, К. Альдерфер, Ф. Герцберг, Д. Мак-Клеланд, В. Врум, Дж. Адамс, Л. Портер, Е. Лоулер та багато інших. Питанням впровадження інноваційних психолого-педагогічних технологій її розвитку в освітніх закладах присвячено праці Г. Балла, І. Беґа, М. Боришевського, С. Максименка, В. Семиченко, та ін. Доволі ґрунтовно в науковій літературі висвітлено вплив мотивації на





ефективність діяльності В. Асеєв, Т. Богданова, Е. Ільїн, Т. Кудріна, М. Ярошевський та ін. Однак управління цим процесом поки що не систематизовані і розроблені не в повному обсязі.

Мета статті – дослідження особливостей та механізмів впливу на розвиток навчальної мотивації здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Для визначення проблем особистості мотивації в діяльності, спочатку потрібно розібратись що є саме поняття мотивація. У буквальному сенсі слово «motif» з французької мови означає як «спонукання», або від латинського «moveo» тобто рухаю [1, с.8].

Мотивація - спонукання до дії, психофізіологічний процес, керуючий поведінкою людини, що задає його спрямованість, організацію, активність і стійкість; здатність людини діяльно задовольняти свої потреби [4].

Вже на протязі багатьох років вітчизняні та зарубіжні вчені приділяють велику увагу вивченню мотивації та моделей особистої поведінки людини. Наукові праці навіть одних й ті ж науковців відрізняються одночасно багатогранністю і різноманітністю які в різний час висловлювали різні думки про мотиви та мотивації людини.

Отже, визначив передумову нашого дослідження, а саме: визначення змісту основних категорій, пов'язаних з мотивацією та аналізу їх характеристик, розглянемо підходи для визначення поняття «мотивація».

Мотивація як динамічний процес реєстрації патернів обговорювалася та постійно обговорюється. Для одних характерне одностороннє розуміння мотивації як енергетичний аспект досвіду та реакції, а також енергії і динамічні функції. Інші визначають мотивацію як процес спонукання людини до задоволення своїх потреб, надав йому динамічний характер.

Слід зазначити, що деякі вчені, з точки зору визначення мотивації за змістом, описують мотивацію як набір факторів, які направляють і мотивують поведінку людини.

Термін «мотивація» у сучасному тлумачному психологічному словнику визначається як спонукання, що викликають активність організму і визначають її спрямованість. Усвідомлювані або неусвідомлювані психічні фактори, що спонукають індивіда до здійснення певних дій і визначають їхню спрямованість та цілі [7, с.264].

Таким чином під мотивацією розуміється:

- сукупність факторів, що підтримують і направляють поведінку людини на задоволення потреб;
- сукупність мотивів;
- конкретна мета, що провокує діяльність людини і визначає її напрямом;
- процес регуляції певної діяльності [2].

В роботі Олександра Киричука мотивацією називається тривалий процес активації стимулюючих сил індивідуальної поведінки і дії. Це означає, що процес регулювання поведінки - формування його стимулів і мотивів - автор



називає мотивацією. Слід зазначити, що формування «активного стану» певних потреб, бажань, яке відповідає змісту ситуації та індивідуальній оцінці людини, мотивації, особистості і заданому «стану активації», яке в даній ситуації є складний набір мотивів, - це мотивація до дії [6].

Отже, мотивація визначається як «складний набір мотивів», що виникає в результаті оволодіння людиною мотиваційної ситуацією. Мотивуючи певну динаміку, припустимо, що логічний аналіз ключових понять, що використовуються в роботі, вимагає узагальнення терміну «мотивація навчально-пізнавальної діяльності».

Під освітньої та пізнавальною діяльністю вступників до вищих навчальних закладів ми маємо на увазі процес пошуку і придбання знань студентами / здобувачами вищої освіти, який призводить до формування навичок, знань і умінь.

З наукового погляду, у цього явища немає пояснення чи чіткого визначення. Добре відомо, що мотивація тісно пов'язана з емоціями, але і відрізняється від них. З цього приводу існує безліч теорій, деякі кажуть, що мотивація заснована на бажанні зменшити фізичний біль та збільшити задоволення. Це може бути як прості потреби, і важливі потреби. До них відносяться потреба в їжі та відпочинку, володіння певним майном, досягнення певного рівня статусу або влади тощо. З усього вищевикладеного можна зробити висновок, що сутністю та метою мотивації є найкраща з усіх потреб людини.

Розглядаючи види та/або типи мотивації фахівці поділяють її на два види:

- внутрішня мотивація;
- зовнішня мотивація.

Але, якщо глибше розглядати ці питання, ми побачимо, що межі між цими типами мотивації часто розмиті. Зовнішня мотивація часто перетікає у внутрішню мотивацію. Це залежить від особистості кожної людини і від того, як на неї діють різні чинники.

Розглянемо ці види мотивації. Так внутрішня мотивація, відбувається з особистих та/або внутрішніх бажань, досягнення мети. Вона обумовлюється особистим інтересом до процесу досягнення мети, або задоволення результату своєї діяльності. До неї можна віднести: особистісний ріст; досягнення; прагнення до чогось; тощо.

Зовнішня мотивація, це стимул, орієнтований найчастіше на матеріальні блага. Поширеними зовнішніми стимулами є такі винагороди як гроші та/або привілеї; похвала; примус; страх; загроза; тощо. Це ті стимули які приходять ззовні і залежать від інших людей або обставин. Зобразимо їх на рисунку 1.

Слід актуалізувати, що складність і багатоаспектність проблеми мотивації обумовлює множинність підходів до розуміння її сутності, природи, структури, а також до методів досягнення мети. Окрім того, вона розуміється як джерело активності, і одночасно як система побудників до будь-якої діяльності.





Ми визначили формування мотивації навчально пізнавальної діяльності як процес навмисного зовнішнього впливу на мотиваційну сферу людини за допомогою спеціальних прийомів, методів та інструментів, який призводить до стійкого інтересу до дисципліни, процесу навчання (навчання в цілому), внутрішнє прагнення до особистого розвитку.

Отже, мотивація до навчання – одна із головних умов реалізації навчального процесу. Вона не тільки сприяє розвитку, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому. Формування мотивації у студентів до навчальної діяльності є однією з головних проблем сучасності. Її актуальність обумовлена оновленням змісту навчання, постановою завдань формування у студентів прийомів самостійного набуття знань, пізнавальних інтересів, життєвих компетенцій, активної життєвої позиції. Це означає, що увага викладачів повинна бути не тільки спрямована на здійснення навчання але і на те, як і що відбувається у розвитку особистості студентів в процесі навчальної діяльності. Так як студенти повинні бути налаштовані на ефективний процес пізнання, відчувати особисту зацікавленість в ньому, розуміти, що й навіщо вони виконуватиме. Без виникнення цих мотивів навчальна діяльність не може принести позитивний результат. Щоб досягти необхідного результату, можна використовувати різноманітні прийоми пізнавальних мотивів.

Внаслідок усвідомлення у студентів виникають певні спонукання до дій, внаслідок яких ці потреби задовольняються. Відповідна поведінка у вступників до навчання спонукається не одним, а багатьма мотивами, з яких одні відіграють провідну роль, а інші підпорядковані їм. Сукупність мотивів діяльності утворює складну динамічну систему. Це означає, що, будучи відносно стійкою у кожної людини, система мотивів може змінюватися залежно від тих змін, які відбуваються у внутрішній структурі особистості, а також у зовнішніх умовах її життєдіяльності.

Після визначення мотивації за допомогою набору патернів логічним кроком у вивченні проблеми мотивації у навчальній діяльності є визначення концепції патерну.

Звернемося до історії, де до 1990 року існувало не менше 50 теорій мотивації, різні напрямки в підході до трактування поняття мотиву, мотивація - це набір, система взаємопов'язаних і підпорядкованих людських мотивацій.

Однак вони сходяться в одному - в основі концепції мотиву лежить певний феномен, який впливає саме на мотивацію людини. Отже, мотив - одне з найважливіших і в той же час нечітко визначених понять. Значення терміну в його первісному значенні (від лат. «Moveo» - надавати рух, тягнути), тобто мотив - це те, що дає рух і є імпульсом [3].

Деякі дослідники розуміють мотив як явище, яке перетворюється в бажання діяти. Інші вважають, що мотив - це свідомо причиною, на якій заснований вибір дій і поступків людиною. Розглянемо деякі з них:



- фактор дії, що виникає безпосередньо з задоволення потреб, складний синтез внутрішніх і зовнішніх умов, що провокують діяльність;
- мотив це предмет, матеріал або ідеал, який мотивує і визначає вибір напрямку;
- передбачувана причина, на якій заснований вибір дій і дій конкретної людини [5].

Мотив як основа дії, вчинку або наміру починається з виникнення потреби і закінчується виникненням певного наміру спонукаючи до дії.

Якщо розглядати мотив як мету, неможливо відповісти на питання, чому людина виконує певну дію, тому що одна і та ж мета може задовольнити різні потреби, навіть з цієї позиції ми не можемо говорити про силу і стійкості паттерна (рухових характеристиках). Мотив як стимул розглядався ще в минулому столітті. Його вважали рушійною силою.

На сьогодні існують різні погляди на джерела мотивів та мотивації. Деякі вважають, що мотивація виникає через потребу, а інші наполягають на задоволенні цих потреб.

Таким чином, мета підкреслює мотивацію, яка призводить до прийняття рішень людиною. Однак намір не розкриває першопричину дії або бездіяльності (це не дає відповіді на питання «чому?»).

Мотив також можна розуміти як аргумент, тобто те, що може працювати. Вербальні та невербальні комунікації допомагають людині визначити мету дії і дати рішення, які будуть зроблені шляхи щодо задоволення потреби, представляючи можливі результати.

Сьогодні, перед вищою освітою постають нові проблеми, пов'язані з новими умовами соціалізації, зокрема з підготовкою грамотного фахівця, розвитком таких якостей, як високий рівень, професіоналізм, активність комерційні здібності, мобільність, почуття відповідальності, працездатність, швидка орієнтація, самостійні рішення, які визначають професійну діяльність, створюють постійну потребу в оновленні знань і самовдосконаленні, розвивають культуру міжособистісного спілкування. І мотивація студентів до навчання відіграє важливу роль. Тому що, мотивація студентів до навчання базується на мотивації, як керівництва вищого закладу освіти, і керівництва у сфері освіти та держави загалом.

А проблема мотивації до навчання є однією з центральних проблем педагогіки, оскільки як результат, так і процес навчання залежать від участі студентів в процесі навчання, та від інтересу самого студента.

Одна з найактуальніших проблем сучасної освіти - побудова такого освітнього процесу, котра може стати основою для формування мотиваційного напрямку вищої освіти.

У зв'язку з цим виникають протиріччя між поточним станом мотивації студентів вищих навчальних закладів до навчання і сучасних потреб їх освітньої діяльності; між потребами практики в науково обґрунтованих





рекомендаціях з управління мотиваційною сферою студентів і відсутністю достатніх наукових і практичних знань.

Безсумнівно, формування особистості людини відбувається протягом усього життя, але саме у вищій освіті визначаються і з часом удосконалюються основні риси особистості фахівця - ступінь, в якій людина дотримується своєї подальшої професійної діяльності. Серед найважливіших якостей особистості сучасного фахівця - ініціативність і відповідальність, компетентність, концентрація на інноваційні рішення, потреба в постійному оновленні знань.

В процесі навчання студент стикається з безліччю проблем, з яких психолого-педагогічний аспект пов'язаний з адаптацією до нової дидактичної ситуації, що істотно відрізняється від шкільних форм і методів організації навчального процесу. Звідси випливає, що в розвитку майбутнього фахівця важливо створювати позитивну мотивацію і реальні цілі, оскільки мотивація і цілі є важливими факторами, що визначають навчальну діяльність. Ось деякі мотиви які студенти вважають для себе значимими: комунікація; престиж професії; професійні мотиви; самореалізація; навчально-пізнавальні; соціальні мотиви.

Структура мотивації студента, яка формується в процесі навчання, стає стержнем особистості майбутнього фахівця. Таким чином, розвиток позитивних мотивів навчання і є невід'ємною частиною навчального процесу студента як особистості.

Таким чином у навчальному процесі, може бути багато мотивів для навчання, оскільки процес навчання відноситься як до цікавих так і до складних процесів діяльності одночасно. Усі мотиви, пов'язані з ментерством студентів їх можна розділити на дві великі групи: внутрішні моральні регулятори та зовнішні фінансові та соціальні регулятори. Мотивація поведінки людини як психічний феномен завжди відображає установки, ціннісні орієнтації що характеризують особистість. Навчальна мотивація визначається як певний вид спонукання до конкретної діяльності – у даному випадку навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності неоднорідна і залежить від багатьох факторів: індивідуальні особливості студентів; рівень розвитку студентської групи; навчальний процес; ставлення викладачів до своїх предметів і особистості студента; навчальний план тощо.

Ми поставили перед собою завдання вивчити умови формування навчальної мотивації студентів вищих навчальних закладів і сформулювати рекомендації щодо її вдосконалення.

Поняття мотивації включає в себе сукупність факторів, механізмів, процесів, що сприяють виникненню стимулів до реальної або потенційно конкретної діяльності. Стійкий і сильний науковий і пізнавальний патерн сприяє тому, що людині не потрібні зовнішні подразники, а рівень його незалежності досить високий. Також важливі загальні соціальні та професійні мотиви.



Кращий спосіб розвинути цю мотивацію до навчання - це досягти відповідності між групами мотивації, яка підвищує ефективність пізнавальної діяльності та призводить до успішного кінцевого результату вибору.

Проаналізувавши особливості навчальної мотивації, ми не можемо не погодитись з думками вчених, що у вищій школі повинні бути створені такі педагогічні умови для стимулювання формування мотивації до навчальної діяльності як:

- профорієнтація при викладанні основних дисциплін;
- орієнтація здобувачам вищої освіти для освоєння змісту, форм, засобів і методів майбутньої професійної діяльності;
- впровадження модульної системи оцінювання для організації навчального процесу;
- дотримання принципів взаємозв'язку теорії і практики, однаковість навчання і виховання, послідовність моделювання в навчанні, комплексна підтримка професійної діяльності майбутніх фахівців;
- забезпечення навчально-методичними, довідковими та науковими книгами, сучасним обладнанням;

організація самостійної роботи студентів, яка допомагає їм оволодіти раціональними методами розумової та навчальної діяльності [3].

Успішна навчальна діяльність студента також базується на високому рівні мотивації навчання. Мотивація студентів у процесі вивчення дисциплін - це методи, процеси, засоби і способи їх внутрішньої мотивації до пізнавальної діяльності. Мотивами можуть бути емоції та бажання, інтереси, установки та потреби. Мотивація студентів – найефективніший спосіб підвищення якості освітнього процесу.

Основне завдання викладачів – правильно продемонструвати навчальний матеріал для сприйняття та розуміння, тобто мотивація викладача має включати якісну подачу матеріалу з використанням усіх видів інтерактивних елементів. Мета закладів вищої освіти – надати освіту, щоб кожен студент міг засвоїти якомога більше знань, які йому цікаві та будуть корисні у майбутньому. Безперечно, кожен викладач приділяє необхідну увагу мотивації навчання, але мета мотивації у всіх різна, хтось, звичайно, приділяє більше уваги відвідуванню, а хтось успішності. Слід зазначити, що знайти універсальну мотивацію для всіх груп досить складно, тому слід звернути увагу на склад групи, щоб зрозуміти, як з усіма ними взаємодіяти чи, навпаки, розділяти їх на невеликі неформальні підгрупи.

Зазвичай на перших курсах студенти не завжди можуть пояснити, що саме мотивує їх при виборі тієї чи іншої професії, того чи іншого курсу навчання. У кожного з них різні мотиви, хтось мотивується престижем закладу, хтось зупиняється на виборі, враховуючи бажання батьків, докладаючи великих зусиль для досягнення результату та багато інших мотивів.

Іноді вступники діють неузгоджено, часом опиняючись на тих напрямках, про які навіть не замислювалися. І ось тут їм потрібно більше часу, щоб побачити себе в цій професії, а також змодельовати своє майбутнє на основі свого профілю навчання, тому особливу увагу потрібно приділяти не зовнішньому впливу, а саме внутрішнім спонукальним силам. Тому в цей період важливо розробити мотиваційні системи, які б підвищували інтерес студентів до навчання, їх активність у науково-дослідній та творчій діяльності. Системи мотивації вищих навчальних закладів слід розглядати як комплекс заходів, спрямованих на підвищення мотивації навчальної діяльності шляхом організації впливу на студентів з метою спонукання їх до вжиття певних заходів, спрямованих на успішне навчання, тобто їх мотивування. Також важливим є встановлення партнерських відносин зі студентом, які дозволять досягти ясності і прозорості вимог не тільки до рівня академічної успішності, але і до самовдосконалення і для досягнення наміченого результату. Пропонуємо до уваги фактори, які допоможуть визначити мотиваційне середовище студентів. За допомогою яких можна визначити карту мотивів і стимулів, що сприятиме успішній навчальній діяльності (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Мотиваційні фактори навчальної діяльності студентів

Мотиваційні фактори	Сутність мотиваційних факторів
Умови навчання	Сукупність форм, методів, прийомів та засобів передачі знань, а також технічне оснащення цього процесу
Соціальні контакти	Потреба спілкування, мати доброзичливі стосунки з однокурсниками та викладачами
Взаємовідносини	Потреба формувати та підтримувати довгострокові стабільні відносини
Визнання	Потреба в тому, щоб оточуючі цінували досягнення та успіхи
Прагнення до здобутків	Потреба ставити собі складні цілі і досягати їх
Різноманітність та зміни	Потреба постійних змін, бажання постійно бути готовим до дій
Креативність	Бажання бути постійно відкритим до нових ідей, потреба творчого початку будь-якого роду діяльності
Самовдосконалення	Потреба в самовдосконаленні та розвитку

Цей перелік є невичерпним і за потребою його можна змінювати та доповнювати.

Так за допомогою мотивації, а також аналізу та контролю протягом певного часу можна виявити як недоліки, так і переваги як навчального процесу



так і навчальної діяльності самих студентів та підвищувати їх інтерес до навчання. Важливим засобом вдосконалення цього процесу є постійний поштовх до вдосконалення професійних навичок через навчальну мотивацію. Це вимагає відповідних форм, методів, засобів та способів реалізації які заклад обирає самостійно.

Як бачимо від перспективності мотивації багато в чому залежить активність студента, отже, і його праця. Важливе правильне поєднання перспективної та поточної мотивації. У цьому контексті мотивація є процес впливу на людину для спонукання його до конкретних акцій за допомогою пробудження в ньому певних мотивів.

Ефективність управління системою мотивації, причому, багато в чому обумовлюється тим, наскільки успішно здійснюється саме мотивування. Тобто сьогодні особливу увагу потрібно приділяти проблемі мотивації пізнавальної діяльності студента.

Навчальний процес підготовки має певні етапи і кожен із цих етапів будується як індивідуально, і за загальним принципом.

Також, мотивацію студентів слід підвищити за допомогою ряду комплексних заохочень на основі їхнього досвіду з урахуванням їхніх уподобань, інтересів та думок, адже результатом цієї роботи є висококваліфіковані грамотні фахівці в майбутньому.

В результаті вони краще адаптуються, вдосконалюються і пристосовуються до соціальних, побутових і виробничих умов. На нашу думку, існують різноманітні мотиваційні засоби, які спонукають до творчої діяльності студентів, створюючи особливо активне середовище, що підтримує творчу активність як студентів, так і викладача.

Висновки. Виходячи з вищесказаного, можна говорити про різні пріоритети у визначенні мотивації: так одні студенти зосереджені на творчій ініціативі та науковій стороні викладацької діяльності, інші визначають найбільш значущими соціальні аспекти професії. Ця ситуація може бути зумовлена тим, що відмінності відбуваються у типах мотивації. Також це доводить і те, що для всіх сучасних студентів мотивація відіграє велику роль при виборі професії та прагненні досягнення в ній певних результатів, а також особливо важливим є внутрішнє задоволення від даної діяльності. Крім того майбутні випускники приділяють увагу саме позитивним факторам, оскільки приходить усвідомлення значущості соціального статусу, престижу, важливості заробітку та просування кар'єрними сходами. У процесі навчання, за рахунок формування професійних компетенцій, професійно значущих якостей, відбувається переломний момент у мотиваційній основі навчальної діяльності студента, що дозволяє йому вибудувати власний стійкий та оптимальний мотиваційний комплекс професійної діяльності та стати конкурентоспроможним фахівцем на ринку праці.





Література:

1. Гриньова В. М. Проблеми мотивації праці персоналу підприємства : [монографія] / В. М. Гриньова, І. А. Грузіна. – Х. : Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2007. – 184 с.
2. Капустянський П. З. Мотивація праці персоналу в сучасних умовах (організаційно-управлінський аспект) / П.З. Капустянський. — К.: ІПКДЗУ, 2007. — 154 с.
3. Колот А.М. Мотивація персоналу : підручник / А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2006. – 340 с.
4. Кочарян О.С. Структура мотивації навчальної діяльності студентів [Текст]: навч. посіб. / О. С. Кочарян, Є. В. Фролова, В. М. Павленко. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін.-т, 2011. – 40 с.
5. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. - 4-те вид., стереотип. - К.: Либідь, 1999. - 632 с.
6. Сучасний тлумачний психологічний словник. — Х.: Прапор, 2007.— 640 с.
7. Теорія та практика управління професійним розвитком педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах трансформаційних змін в післядипломній педагогічній освіті: колективна монографія / авт. кол. : Є. Р. Чернишова, Л. М Колосова, Н. В. Любченко, М. Е. Морозова ; за наук. ред. Є. Р. Чернишової ; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». — К. : ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2015. — 296 с.

References:

1. Hrynova, V.M. & Hruzina, I.A. (2007). *Problemy motyvatsii pratsi personalu pidpriemstva [Problems of motivating the personnel of an enterprise]*. Kharkiv: Vydavnychiy Dim «INZHEK» [in Ukrainian].
2. Kapustianskyi, P.Z. (2007) *Motyvatsiia pratsi personalu v suchasnykh umovakh (orhanizatsiino-upravlinskyi aspekt) [Personnel motivation in modern conditions (organizational and managerial aspect)]*. Kyiv: IPKDZU [in Ukrainian].
3. Kolot, A.M. (2006). *Motyvatsiia personalu [Personnel motivation]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
4. Kocharian, O.S., Frolova, Ye.V. & Pavlenko, V.M. (2011) *Struktura motyvatsii navchalnoi diialnosti studentiv [The structure of students' motivation for learning activities]*. Kharkiv: Natsionalnyi aerokosmichniy universytet im. M. Ye. Zhukovskoho "Kharkivskiy aviatsiinyi instytut" [in Ukrainian].
5. Kyrychuk, O.V. & Romenets, V.A. (Eds.). (1999). *Osnovy psykhologhii [Basics of Psychology]* (3rd ed.). Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
6. *Suchasnyi tлумачnyi psykhologhichniy slovnyk [Modern Psychological Dictionary]*. (2007). Kharkiv: Prapor.
7. Chernyshova, Ye.R., Kolosova, L.M., Liubchenko, N.V. & Morozova, M.E. (2015). *Teoriia ta praktyka upravlinnia profesiinym rozvytkom pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh transformatsiinykh zmin v pislidyplomnii pedahohichnii osviti [Theory and practice of managing the professional development of pedagogical and scientific-pedagogical employees under conditions of transformational changes in postgraduate pedagogical pducation]*. Ye.R. Chernyshova (Ed.) Kyiv: DVNZ «Universytet menedzhmentu osvity» NAPN Ukrainy [in Ukrainian].